

ALLAH'IN VARLIğINI VE BİRLİğİNİ

ANLAMAK

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Elhamdülillahi rabbil âlemin hamden kesiran tayyiben mübareken fih. Kemâ yenbađî li celâli vechike ve li azîmi sultânîk Esselatu vesselamu ala seyyidinâ Muhammedin ve ala âlihî ve sahibihî ve men tebiahu bi ihsânin ecmaîn.

Ne kadar değerli olduğunuzu anlatmıştım ve sizin buradan sonra çeşitli zihniyetteki, kültürdeki insanlarla temaslarınız olacağı için içinde yaşadığımız toplumda yüzde bir nispetinde müslüman var. Azınlıktayız. Başka zihniyette insanlar var.

Müslümanların çoğu da belki Allah'ın istediği, emrettiği, razı olduğu çizgide değiller. O bakımdan sahâbe-i kirâm gibi *rıdvanullahi aleyhim ecmaîn* Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in mesajının, görevinin, tebliğinin, sevabının tabii ki müslümanlar üzerinde, alimler üzerinde ve derece derece her müslümanın üzerinde olduğunu; bu bakımdan

önemli bilgilerle müşerref olmamız gerektiğini söylemişim.

Şüphesiz ki en önemli bilgi Allahu Teâlâ hazretlerinin varlığını görmek, kör olmamak ve onun birliğini fark etmektir. Bu bilimsel, mantıkî, aslî olarak bütün insanların bulabileceği bir sonuçtur. İmkânsız veya çok zor olan bir sonuç değildir.

İnsan ümmî de olsa dağda çoban da olsa medeniyeti hiç görmemiş bir kimse de olsa Allah; kendisine vermiş birtakım meziyetler. Akıl vermiş, göz vermiş, kulak vermiş. Etrafındaki olayları yorumlama kabiliyeti vermiş, insana. Çevresine üstün kılmış.

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ¹

Âdemoğlunu Allah öbür mahlûklardan üstün bir yaratık olarak yaratmış, buyuruluyor Kur'ân-ı Kerîm'de. Cüsseli, küçük bile olsa kendisinden çok daha büyük varlıklardan bile daha kuvvetli, akli sayesinde. Mesela bir filin

¹ 17/İsrâ, 70

yanında onun belki onda biri bile etmeyiz ama filleri kafese koyuyoruz.

Kaplana gücümüz yetmez; ama insanoğlu olarak kaplanı, aslanı kırbaçla sahnede oynatıyoruz. Biz şahsen yapmasak bile aslan terbiyecileri bir iş olarak yapıyor.

a. Allah'ı Bulmak Büyük Vazife

Büyük meziyetlerle donatılmışızdır. Aklimız dolayısı ile sahip olduğumuz meziyetler ile Allah'ı bulabilmek, tanıyabilmek, sevebilmeye kabil ve sahibiz. Herkes için bu böyledir.

Zaten Allahu Teâlâ hazretlerinin başka hiçbir ilaha benzemediği için biz Allahu Teâlâ hazretlerinin varlığını bir masayı, bir eşyayı, bir ağacı, bir dalı, bir objeyi yani bir elle tutulur gözle görülür malzemelerin tarzını bildiğimiz için, onlar gibi olmadığı için iman ettik. Zaten görmediğimiz, elle tutamadığımız başka reel varlıklar da var.

Mesela elektriği doğrudan doğruya algılamıyoruz ancak tesirleri ile algılıyoruz. Tel-den geçince ışık geliyor, oradan algılıyoruz. Veya ısı veriyor, oradan algılıyoruz veya hiçbir

şey vermediği zaman, teli tuttuğumuzda bizi çarptığı zaman anlayabiliyoruz.

Başka türlü anlayamıyoruz. Demek ki gözümüzle algılayamadığımız reel varlıklar var. Aklen ve aklın ileri derecesi olan dinen Allahu Teâlâ hazretlerini herkesin bulabilmesi lazım. Bulabilmesi büyük vazife. Ve birçokları da bulmuş.

Büyük alimler, büyük filozoflar, tarihte isimlerini bildiğimiz Doğulu, Batılı, Kuzeyli, Güneyli birçok insan var bu konuda ön sırada zikredilebilecek.

Felsefeî sahada, düşünme sahasında ilerlemiş insanların biraz daha fiyakası olduğundan mesela Descartes'i söyleyebiliriz. Meşhur bir Batılı filozof. O Allah'ın varlığını şöyle mantıklı bir silsile içinde anlatan alimlerden birisi.

Pascal'ı söyleyebiliriz. Meşhur matematikçi falan. Kendisine göre ilim tarihine geçecek buluşları olmuş bir kimse. Einstein'ı söyleyebilirim. Yakın zamanımızın insanlarından. Roger Garaudy'yi söyleyebilirim, filozof olarak, her şeyi tatmış, tanımış bir insan olarak.

Demek ki biliniyor, anlaşılıyor. Anlaşılabilir ve herkes de anlıyor. Hakikaten de Allahu Teâlâ hazretlerinin varlığı konusunda inat eden, “yok” gibi bir mantığa düşen insan yoktur; ama yorumlamaları farklıdır ve yorumlamaların farklılığına göre Batı’daki bir ateist ile Doğu’daki, İslâm alemindeki bir ateist arasında dağlar kadar fark var.

Şunu çok net olarak görmek lazım ki Batı’daki bir insan bir Fransız, bir Alman, bir İngiliz ateist oluyorsa kiliseye muhalefet ediyor demektir. Onun ateizmi kilisenin tarif etmeye çalıştığı abuk sabuk Tanrı inancına bir karşı geliştir.

Bir bakıma haklıdır adamcağız. Yani öyle abuk sabuk tarifleri var ki ne yapsın, kabul edemiyor. Zorla değil ya! Aklına sığmıyor. Ben bir kitap okumuştur. Müslümanları nasıl hıristiyan yaparız, diye papazın birisi yazmış.

“Müslümanlar bu bizim Trinity’i -Arapça’da teslis diyoruz- üçlemeyi pek anlayamazlar.” diyor. Bunu anlayamamak müslümanların kabahati değil. Anlaşılacak bir şey olmadığı için anlaşılmıyor. “Bir üçtür.” ne demek yani.

Anlaşılır mı bu, akla ve mantığa sığar mı?

Anlayamazlar. Onun için bunu söyledi. Yandan dolaşır, arkadan dolaşır; şöyle anlatın, böyle yapın tarzında bazı şeyleri var. Bizim bir korgenerale göndermişler, o da bana getirdi. Cevaplarını falan verdik.

Tabii Allah'ın varlığı hakkında inanç var; hatta mesela yani çok da iyi bilmiyorum o cümleleri; mason cemiyetine, kulübüne girmiş insanların bile bir “yüce varlık tabirleri var.

“Kâinatı yaratan ulu mimar” falan diye, adam sizin idraklerimizin üstünde bir yüce varlığın olduğunu hepsi kabul ediyor.

Hatta o varlığa ulaşmak için transandantal meditasyon dediğimiz çalışmalar yapmak da moda oldu. Tamam, o söylediği yüce varlık var.

Hepsi kabul ediyor. Ama bu kabul ettiğin, kafanda tahayyül ettiğin varlık hakkındaki düşüncelerin doğru mu değil mi tabii bu konuda çeşit çeşit sözler söyleyen insanlar çıkmıştır. İnsanların şaşırması, doğruyu görmesi, hakkı anlaması için de Allahu Teâlâ hazretleri daima peygamber gönderdi.

Daima kendisine bilgi veren, kendisinin emirlerini, yasaklarını insanlara anlatan

elçiler göndermiştir. Onlara biz peygamber diyoruz. Peygamber; haber getiren demek. Mürsel diyoruz. Mürsel; gönderilen elçi demek. Resûl diyoruz o da elçi, gönderilmiş kişi mânasına geliyor. İslâm; putların yapıldığı bir diyarda zuhura geldi.

Söyleniyor ki ananevî bir ibadet yeri olan Kâbe'nin etrafında 360 tane put vardı. Yani her kabilenin bir putu vardı. Ve İslâm bunların karşısında en mühim mesaj olarak *lâ ilâhe illallah* sözünü ortaya koyarak geldi. Bu önemli, bir söyleniş tarzı vardır cümlenin içinde. *La ilahe* demek; hiçbir ilah yok demek. Hiçbir mabut yok, kesin olarak hiçbir Tanrı yok demek bu.

La harfi gelince ondan sonra gelen kelimenin de sonu üstün olunca hiçbir mânasına geliyor; *La ilahe*, hiçbir Tanrı yok. *İlla*; izzet demek yani.

Şu müstesna, şu hariç, başka hiç yok demek. Allah'tan başka hiçbir mabut, ilah yok. Yani hiçbir, başka yok manasını takviye etmek için ikisinin arasında da *vahdehu* o tek başına *la şerikeleh*. Onun bir ulûhiyeti, tanrılığında kendisine eş ve ortağı yoktur.

Vahdehû la şerîkeleh, lâ ilâhe illallahı tamamlayan tabirler olmuş oluyor. Bir de tabii Allahu Teâlâ hazretleri hakkında, böyle bir varlığın olduğu hakkında her toplumda bir doğru kanaat var. Onun varlığını sezmişler.

Hiç yoktur diyen çok azdır. Ve onları da incelediğiniz zaman aslında hiç yoktur diyemediğini, diyememesi gerektiğini, diyemeyeceğini ilim bakımından çok net olarak anlıyoruz.

Nitekim bu konuda da kendi çalışmasını yapmış olan bir talebem vardı. Şimdi kendisi profesördür. Diyor ki; ateizm imkânsızdır. Olamaz. Yani insanın şöyle bir felsefi ekol olarak, yol olarak ateizmi kabul etmesi mümkün değil. Olamaz yani bu iki ile iki beş eder gibi bir şey. İnsan ateist olamaz. Ateizm mümkün değildir, diyor.

b. İhlas Suresinin Anlamına Vâkîf Olmak

Allah tasavvuru yani kendisine ibadet edilen varlık tasavvuru hakkında yanlış görüşler de olduğu için İslâm bunları reddediyor. İslâm'ın bu konudaki en önemli kaynağı,

zikredilebilecek en büyük, en önemli şey İhlas sûresidir.

İhlas sûresi niye ıslah sûresi diye adlandırılmış. İslah bir şeyi halisleştirmek, sâfileştirmek, içindeki katkıları alıp atmak mânasına geliyor.

İhlas sûresi Allah inancındaki katıkları çıkartıp atıp saf, temiz, katıksız bir Allah inancını gösteren bir sûre olduğundan bu ismi almış. Bir doktor kardeşim vardı.

Avusturya ülkesinin Viyana şehrinde bunlar bir müddet bulunmuşlar. Oradaki bir Alman bir ilahiyatçı ile tanışmış. Yani ilâhiyat tahsili yapmış, teolog olmuş adam, papaz. Yüksek tahsilinde din yolunun bilgilerini elde etmiş. Orada bu bizim İhlas sûresini okumuş. İlahiyat fakültesinde muhtelif dinleri gösteren bir ders koymuşuz.

Dinler tarihi diyoruz ta eski, ilkel kavimlerin totemlerinden, Babilliler'in tanrılarından, Mısırlılar'ın öküzlerine vesaireye varıncaya kadar çeşitli şeyleri anlatıyor.

Bak, şu insanlar bunlara tapmış. Hititliler bunlara tapmış. Sümerliler bunlara tapmış, diyor. Onlar da müslüman olmayı düşünürler

diye İhlas sûresini okuyunca adam duramamış ve bizim doktor arkadaşına:

“Ben her seferinde ama her seferinde İhlas sûresini okurken eriyorum. Ve dünya üzerinde hiçbir dinî metinde bu kadar güzel Allah’ı anlatmak, bu kadar özlü ifade etmek mümkün değildir.” diyormuş. Tabii biz kıymetini bilmiyoruz.

İnsan bir şeyin kıymetini mukayese ile bilir. Mukayese etmeyince kıymetini de anlayamaz. Mesela altın kıymetli, ondan daha parlak bir başka şey kıymetsiz. Neden?

Uzun zaman durduğu halde oksite olmuyor. Kararmıyor, yeşermiyor, bozulmuyor. Başka bir şey bozuluyor. Mukayese ettiğin zaman onlar çıkıyor ortaya; ama çıkmadığı zaman insanın bütün evi altından olsa kıymetini bilmez.

Yani bilmez ki onun duvarlarda yeşilleneceğini, bozulacağını, kararacağını bilmediyse mukayese etmeden anlayamaz. Bize de İhlas suresini herhalde annemiz, babamız iyice öğretmiştir. İyi ki öğretmiştir; ama manasını bilmemek, öğrenmektir.

Bu bizim kusurumuzdur. Hepimizin kusurudur. Türkiye'deki din eğitiminin genel kusurudur. Demek ki biz dini ezber yolu ile öğreniyoruz.

Halbuki Avrupalı Müslümana baktığın zaman ilk işi Arapçayı öğrenmek oluyor ve manasını anlayarak ilerliyor; dini bilgiler de. Şimdi ne diyor?

İhlâs sûresi; bu özlü, küçük, üç dört cümlecik ne söylüyor.

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ²

Kul hüvallahü ehad. Ey Resûlüm, peygamberim olduğun için, benim elçim olduğun için onlara söyle.

Hüve; o sizin aradığınız, bilmek istediğiniz, Yaratan'ınız, mâbudunuz *Hüvallah*, Allah'tır. *Hüve*, *Allah*, haberdir. Çünkü *hüvallah* o Allah mânasına gelseydi o zaman işaret sıfatı olurdu. Halbuki *hüve* işaret sıfatı değildir, işaret zamiridir. O Allah diye tercümesi doğru

² 112/İhlâs, 1-4

değil. O, Allah'tır. Sizin peşine düştüğünüz, öğrenmek istediğiniz, ah nola kim görsem cemâlin dediğiniz o Allah'tır.

Mevlid'de dediği gibi Süleyman Çelebi'nin:

*Gece gündüz durmayıp istediğin
N'ola kim görsem cemâlin dediğin
Hüvallah. O Allah'tır.*

Ehadün. Bir, tektir. Arapça'da *vahid* kelimesi var, bir demek. Sayıları *vahid, isnan, selase, erbaa, hamse* diye sayıyoruz. *Vahid*; bir demek. Allah bir ama *ehad*, birliği aşırı olan bir tek demek yani yegâne demek. Eşsiz, tek demek. *Ehad* kelimesi önemli bir tabir.

Ku lhüvallahü ehad. Yani herhangi bir şekilde, hiç başka eşi olmayan, bir tek, yegâne O. Bir, tek, yegânedir. *Allahüssamed.*

Bu nedir?

Samet, Allah'ın sıfatıdır. Samet olan Allah. Samet; herkesin başına zarar geldiği zaman el açıp dua ettiği, ihtiyacını arz ettiği, talebini istediği mercî demek.

Kur'ân-ı Kerîm'de dikkatimizi çekiyor Allah. Müşrikler, imanı sağlam olmayan kişiler diyor âyet-i kerîmede gemiye bindikleri

zaman, fırtına çıktı mı, gemi sallanmaya başladı mı, hayatları tehlikeye girdi mi yani belki batacak gemi; çünkü kendisi küçük, dalgalar büyük. Fırtına, şiddetli su geminin üstünden akıyor, öbür tarafa gidiyor.

Fındık kabuğu gibi sallanıyor gemi. O zaman hâlisâne, muhlisâne kesilip Allah derler, Allah'a dua ederler. Ama karaya çıktılar mı denizde o yaptıkları duaları, verdikleri vaatleri, yaptıkları adakları unuturlar, diyor. Meğer insanoğlu başı dara geldi mi, ölümle burun buruna geldi mi Allah diyor.

Bir arkadaş anlatıyor, dinsiz bir adamı sıkıştırmış bir tanesi, bir yerde. Bu anarşik olayların, karşılıklı çatışmalarında. Adam kurşunu yiyince öyle bir Allah diye bağınyormuş ki: Allah, Allah, Allah! Sen hani önceden inkâr ediyordun. Şimdi kurşunu yedi, can pazarı, ölmek üzere.

O zaman hayret ettik diyor, anlatan arkadaş. Allah diyor. Yahu bu hani münkirdi, hani kâfirdi. Hani hiç inanmıyordu falan.

Herkesin başı dara geldiği zaman intikal ettiği, hacetini istediği, duasını yaptığı,

istediğini isteyeceği yerdir. Samet çok güzel bir tabir.

Samet kelimesi ile Allah'ın anlatılması çok güzel. Bütün dinlerde, bütün inanışlarda insanlar ölüm ile karşı karşıya geldiği zaman, aczini anladığı zaman yüce varlığa bütün samimiyetiyle yöneliyor. Ondandır bir şey istiyor.

O zaman işte *Allahüssamed*, Samet olan Allah'tır o.

Herkesin kendisine döndüğü, hacetini arz ettiği, dilediğini ondan istediği yüce varlık. Bu ayırım önemli. Sonra; *lem yelid velem yuled*. Bu Hıristiyanlığı yerle bir ediyor. İki şey: *Lem yelid, velem yuled*. Hıristiyanlığı mahvediyor, silip atıyor.

Tabii Hıristiyanlığın aslında hıristiyan kimselerin söylediği o abuk sabuk Tanrı inancı, konsepti zaten yok. Sonradan ortaya çıkmış, yalan yanlış bir şey. Allahu Teâlâ hazretleri buyuruyor ki:

Lem yelid. Evlat edinmedi. Doğurmadı.

Velem yulet. Kendisi hiç kimsenin evladı değildir. Daha büyük bir şeyin evladı değildir. Ne baba Allah var, ne oğul Allah var. Kur'ân-ı Kerîm'de de çok net olarak diyor ki; Allah

evlat edinmedi, evlâdı olmadı. Karısı yok ki evladı olsun diyor.

Eşi yok ki yani Allahu teâla hazretlerinin düğünü olmuş, evlenmiş, nikâh olmuş, gerdek olmuş, çoluk çocuk olmuş gibi bir şey yok. İftira olmuş oluyor. Hanımı yok ki çocuğu olsun, diyor Allahu Teâlâ hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de.

أَنْتِي يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةً
وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ³

Eşi, hanımı yok ki çocuğu olsun. Tabii bu son derece iftiraî bir mantık. Son derece ilkel bir mantık. Yalan yanlış bir şey. Allah'ı insanlar gibi, aile kurmuş gibi düşünmek çok yanlış bir şey.

Ne hıristiyanların Hz. İsa için “Allah'ın oğlu” demeleri doğru. Ne de Allah'ın kendisine “baba Allah” demeleri doğru. İkisini de reddiyor Allah. Ne oğuldur. Ne babadır. Ne kendi babası vardır, ne evladı vardır. Böyle bir şey bahis konusu değildir.

³ 6/En'âm, 101

Bu Hıristiyanlığın reddidir. İhlas sûresi de Hristiyanlığın reddidir. *Allahüssamed* de yani kendisinden medet umulmayan, kendisinden fayda gelmeyen, kendisinden menfaat sağlanamayan hiçbir şey tanrı olamaz diye onlara bir ihtardır.

Bütün işe yaramaz alalı mabutları iptaldir. Putları iptaldir. *Lem yelid, ve lem yuled.* Dünya ehlinde çok yaygın bir yanlışlıktır.

Çünkü dünya nüfusunun bilmem ne kadar milyarı maalesef yalan yanlış bir inançtadır. Peygamber Efendimiz'in bu yanlışlığı Allah tarafından gönderilip ortaya koyduğuna ve anlattığına göre bizim de bu yanlışlığı söylememiz lazım. İnsanları bu yanlıştan kurtarmak için çalışmamız lazım. Gayret göstermemiz lazım.

Ve lem yekül lehü küfüven ehad. Onun mübaşiri ona eşdeğer hiçbir varlık da yok.

Eski İranlıların dininde bir iyilik Tanrısı vardı, bir kötülük Tanrısı vardır. Birisi geldi; birisi Yezdan, birisi Ehreman. Birisi karanlığı temsil ediyordu, birisi aydınlığı temsil ediyordu.

İki Tanrı vardı orada ve onlara tapıyorlardı Yanlış bir şey. Burada bir düalizm var yani, ikilik var. Bir tanrı var, iyiliklerle meşgul; bir tanrı var; kötülüklerle meşgul. İki terazinin iki kefesi. Böyle bir şey yok hükmünde.

Kudretinde ona denk olan herhangi bir varlık da yok, karşısında duracak herhangi bir şey de yok, diye böylece dinler tarihinin bildiği bütün Tanrı inançlarını zaten reddediyor ihlas sûresi.

c. Yunanların Politeist İnanışları

Mesela Yunanlılar politeist idiler. Eski Yunanlılar'da bir sürü Tanrı var. Komik yani eski Yunanlıların dinleri trajikomik. Hem trajik hem de komik. İnsanlık nâmına bu kadar aptallık olamaz.

Şarap Tanrısı var, aşk Tanrısı var, harp Tanrısı var, bilmem ne var, bilmem ne var. Bir sürü tanrı var. Bir de onların başında, Atina'nın Olimpos dağlarına oturmuş Zeus diye bir koca Tanrı da var, putları da var.

Tanrılar birbirleriyle kavga ediyorlar, hırçınlık yapıyorlar. Harp çıkıyor aralarında, itiştiriyorlar, kapışıyorlar vesaire. Zeus yukarıdan

onlara yıldırımlar gönderiyor. Bu inanç bir karikatür mecmuasında yazılı olsa insan karnı patlamasın diye kasıklarını tuta tuta güler. Ama bir dini inanç olarak ortaya konulduğu zaman trajedi oluyor. Yani insanlık namına Allah'ın kulu olarak, Allah'a kulluk etmek için yaratılmış insanlık namına çok acı bir şey oluyor ki bu kadar komiklik olamaz.

Bu kadar acı bir şey olamaz. Tanrı tasavvuru bu kadar saçma olamaz. Buna da politeist denirdi. Poli, çok demek. Çok tanrı, bir sürü Tanrı düşünüyorlar. Saçmalığı ortada. Eski İranlılar, Persler diyelim, onlar düalist, iki tanrı var. Sanıyorum bu Japonlar da hinoğlu hin. Arabalarının bir tanesine mazda adını koymuşlar. O boşuna değildir. İranlıların ahura mazdasını yani güneş tanrısını biliyorlar. Kendileri de güneşe tapındıkları için o ismi kasten koyuyor. Gülerek, hoşuna giderek koyuyor. Ama o da bana putperest ismi gibi geliyor.

Yani araba ismi; ama işin arkasında Japon'un dininin Güneşe tapmasının İran'ın da güneşe tapması dolayısıyla ikisinin de aynı aynı Tanrıya tapma palavrasından dolayı aynı şeye hürmet etmesinden oraya koymuş şeyi. Mesela

Nissan diye bir isim koymuş. Nissan'ın ne olduğunu bilmiyorum; ama hani nisan yağmurları var.

Bereketli, herkesin hoşuna gidiyor. Acaba onu düşünerek mi koydu diye muhtelif kültürleri inceleyip düşünüyorum. Böyle o kültürleri içerecek kelimeler koymuş olabilir. Demek ki dualist onlar. İki Tanrı biliyorlar, eşit birbirlerine.

Masaya oturdular. Bileklerini birbirleriyle şey yaptılar. Bazen o vuracak bile yine bunun gibi bazen ötekisi vuracak. Bazen iyilik galip geliyor, bazen kötülük. Öyle saçma inançlar var. İranlılar da reddediyor, hıristiyanların teslisini.

Bir baba Allah var. *Hâşâ, sümme hâşâ!* Allah baba olarak biliyorlar. Onun için söz olarak bizim çoluk çocuğumuza “Allah baba” kelimesini kullanmamız çok kötü, tehlikeli, yanlış bir yoldur; çünkü baba olmadığını ihlas sûresi gösteriyor.

Tabii, putlara aya ve güneşe, yıldızlara, hayvanlara, dağlara, ağaçlara, sulara, insanlara tapılmamasını göstermiş oluyor bu sûre. Fakat maalesef tarih boyunca dinler tarihine

incelediğiniz zaman insanların her şeye taptığını görüyoruz.

Aya ve güneşe tapmışlar, bir kere ay tanrısı, güneş tanrıçası kimisinin erkek kimisinininki dişi. Ay galiba erkek, güneş dişi falan diye düşünmüşler. Birisi tanrıça, birisi tanrı olmuş oluyor.

Kur'ân-ı Kerîm'den Nuh *aleyhisselamın* kavminin çeşitli yıldızlara taptığını biliyoruz. Hayvanlara tapmışlar. Bugün bir de Hindistan'da kobra yılanına tapan tarikatlar veya dinler var.

Kobra yılanını yakalıyorlar, kobra mabedine getiriyorlar. Tapınıyorlar. Ondan sonra tekrar götürüp salıveriyorlar. Halbuki her yıl bilmem ne kadar insan o kobra yılanından ısırılıp ölüyor. Hindistan'da yine de ona inanıp tapınıyorlar.

Totemlere tapmışlar ve insanlara tapmışlar. Allah'ın peygamberi olan Hz. İsa'ya tapınıyorlar. Çarmıha gerilmiş, sapsarı kolları aşağı düşmüş, başı aşağı düşmüş. Dizleri kurumuş bir ceset ile şey yapıyorlar, Hz. İsa'ya toplanıyorlar ve bunu yirminci yüzyılda yapıyorlar.

Matematikte ileriler. Bu kadar akıl çağında ileri gitmiş olan kavimler bu inanca sahip olabiliyor. Sonra Buda'ya tapmışlar. Buda'nın insanların fakirliğini görüp onlara iyi duygular aşılama, fakirlere merhamet etmeyi aşılama için geldiği ve çalıştığı söyleniyor. Sacramento Buda'nın efsanevî olarak hayatı aşağı yukarı belli. Fakat sonradan onun heykeli yapılmışlar. Buda'ya tapınıyorlar.

Koca göbekli, bağdaş kurmuş böyle oturduğu yere hödük gibi oturmuş. Böyle bir heykeli karşlarına alıp tapınıyorlar. İnsana tapılmaz.

Sonra firavuna tapıldığını Kur'ân-ı Kerîm'den biliyoruz. Mısır tarihinden biliyoruz. Ve Firavun'un utanmadan, arlanmadan;

مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِي⁴

Ben sizin için benden başka bir ilah kabul etmiyorum, dediğini biliyoruz. Yok, öyle bir şey, bana tapacaksınız dediğini biliyorum. Ve bu birçok âyet-i kerîmelerde onun tanrılık

⁴ 28/Kasas, 38

davasına kalktığını, onun kabilesini kendisine tapınmaya zorladığını biliyoruz.

İnsan olduğu halde zorla tapındırmış. Japonların kralı şu anda güneşin oğlu olarak biliniyor ve tapınıyorlar. Onu kutsal bir varlık olarak görüyorlar.

Maalesef Hz. Ali Efendimiz'i *radiyallahuanhı* sevenlerin arasına da gulat-ı şia dediğimiz aşırı gitmiş insanlar içinde Hz Ali'ye tanrılık izafe edenler var.

İran tabiri olarak Ali Allahiler deniliyor. Hz. Ali'ye tapınanlar, işi o dereceye götürmüş olanlar var. Tabi o da doğrudan doğruya küfür oluyor. Çünkü Allah'ın bir kulunu onun yerine koymak küfür oluyor. O da halen var. Türkiye'de de var. Benim bir doktor tanıdığım vardı. Çocuk genç yaşta geldi. "Ben aleviyim hocam." dedi. Konuştuk, görüştük, tasavvufa intisab etti.

Zikrini, tesbihini yapan Mısır'dan hayırsever, çalışkan bir çocuk geldi. "Hocam benim babam böyle müslüman, mütedeyyin olduğumu görse öldürür beni." dedi.

Maalesef benim babamlar Hz Ali'ye tapıyorlar, dedi. Yani Hazreti Ali'yi tanrı gibi

görüyorlar. İnanç olarak ona tapıyorlar dedi. Kitaplardan biliyoruz da bu kadarını reel olarak şu anda yaşayanları bilmiyorduk.

Demek ki açıkça, insanlara çeşitli şekillerde halen tapmakta olanları, yeryüzünde hala insanın insana taptığını görüyoruz. Böyle kavimler var.

Eskiden beri çeşitli şeylere tapmışlar. Hayvanlara tapmak var, biliyorsunuz. Buzağıya, öküze tapmak... Bir de görünmeyen varlıklara tapma meselesi var. Mesela İmam Gazalî bir kitabında diyor ki; insanların çoğu farkına varmadan nefesine tapar.

d. İmam Gazalî'nin Nefse Tapmak Bahsi

Kendi nefsinin tanrı edinmiştir, kendi nefesine tapar. Kendi nefsi neyi emrederse onu yapar. Demek ki emredilen bütün şeyleri yapmak ve tam mânâsı ile emredilene itaat etmek, ona tapmak olduğundan nefsinin söylediklerini dinleyen insan nefesine tapmış oluyor.

İnsanların çoğunun zaten nefsinin karşısında el pençe divan durduğunu, ona tapındığını görürsün. Nefsinin bir dediğini iki

etmediğini görürsün, diyor. Tabii bu da Kur'ân-ı Kerîm'de var.

أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوِيهِ⁵

Âyet-i kerimesinde buna işaret ediliyor. *Hevâhü*. Nefsinin arzularını kendisine ilah edinen o bâtil insanı gördün mü deniliyor. Demek ki zavallı hemcinslerimiz, insanlar bu tür varlıklara taptıkları gibi, birtakım insanlara taptıkları gibi, olmadık varlıklara taptıkları gibi bizzat kendilerine de tapabiliyorlar.

Kendi nefislerine tapabiliyorlar. Kendi nefsinin iyi, kötü her dediğini dinlemek suretiyle, ona itaat etmek suretiyle ona tapınabiliyor. Bu mânada:

اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ⁶

Hristiyanlar ve Yahudiler için Allahu Teâlâ “Bunlar kendi rahiplerini ve hahamlarını

⁵ 25/Furkân, 43

⁶ 9/Tevbe, 31

kendilerine Rab edindiler, Tanrı edindiler.” buyuruyor. Peygamber Efendimiz’in zamanında yaşayan sahabeden bazı kimseler kendilerine demişler ki:

“Yâ Resûlallah; biz eskiden hıristiyan biliyoruz bunları. Bu hıristiyanlar, papazları severler ama onlara tapılmazlar. Bu âyet-i kerîmede Rab ediniyorlar onları diyor.” Buyurmuş ki Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*:

“Allah onlara yalnız kendisine ibadet edilmesini emrettiği halde Allah’ın emirlerini tutmayıp rahiplerin ve hahamların emirlerini tutması dolayısıyla sırf onların buyruğu ile hareket etmesi dolayısıyla ve Allah peygamber göndermiş olduğu halde peygambere uymayıp o yanlış inançta direnmeleri ve inat etmeleri dolayısıyla ona tapınmış gibi oluyor.” diyor.

Demek ki bir insan bir otoriteyi esas otorite olarak kabul edip de onun emrini kayıtsız, şartsız uygularsa ona tapınmış oluyor. Allah’ın emrini tutmayıp, onun yolunda gittiği zaman Allah’ı ona tercih etmiş oluyor. Derece derece tehlikeleri anlatıyoruz. Yanlış tapılan varlıkları, objeleri.

Bir de Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* şirk kelimesinin anlamının gizli olanını bildiriyor. Gizli şirk, *eş-şirkü'l hafi*. Allah'tan gayrısına tapınmanın gizli şekli.

O da nedir?

Gizli şirk de riyadır. Bir insanın yaptığı bir ibadetin, hayrının, hasenâtının Allah için yapmamış da insanlara gösteriş için yapması riyakârlık. Yani içinden istemediği halde insanlar kendisini beğensin diye, itibar olsun diye, gösteriş olsun diye yapması.

إِنَّ الْيَسِيرَ مِنَ الرَّيَاءِ شِرْكٌ

Bu da bir şirk oluyor.

Neden?

Allah'ı düşünmüyor. Allah'ın vereceği mükâfatı veya cezayı düşünmüyor. İyi hareket ederse mükâfat vereceğini, kötü hareket edeceği zaman da cezalandırılacağını düşünmüyor da falanca insanın gözüne girmeye bakıyor.

Onun gönlünü almayı düşünüyor. Onun tarafından alkışlamayı, beğenilmeyi hesaplıyor. Bu da şirk. Riyakârlık da şirktir diyor. Onun

için denilmiştir ki şirk öyle kolay kurtulunan bir şey değildir. Allah'ın emirlerine tam olarak, kayıtsız şartsız uyabilmeliyiz.

Tam Allah'ın kulu olmak kolay değil, şirk; bir karıncanın ayak sesi kadar sessizce insanın yanına sokulabilir.

Neden?

Karıncaya yanına yaklaşınca duyabiliyor musun?

Tak tak sesi mi geliyor. At gelirken nallarının sesini duyabilirsiniz. Araba gelse motor sesini duyarsınız. Ama şirk olan riya insanı karıncanın gelişi gibi sessizce gelir, içine girer.

Bundan anlıyoruz ki insanın tam mânası ile kendisini yüce Yaratan'a teslim etmesi lazım. Her yaptığı şeyi sırf O'nun rızası için yapması lazım. Yalnız O'na ibadet etmesi lazım. Yalnız ondan medet umması lazım.

Yalnız onun rızasını kazanmaya çalışması lazım. Onun için biz tasavvuf'i yolumuzda bu işi nasıl formüle etmişiz? Diyoruz ki:

İlâhî ente maksudi ve rızake matlubi. Yâ Rabbi; benim gayem, arzum, maksudum sensin. Ben sadece senin rızanı kazanmayı istiyorum. Cümle cihan halkı bana düşman olsa,

hepsi bir sopayı, silahı alsa beni kovalamaya kalksa, hepsi beni bir başka yola çevirmeye çalışsa hayır ben senin yolunu isterim.

Cümle cihan halkı bir tarafta olsa hepsi bana düşman olsa sen dost olsan kâfi.

Cümle cihan halkı beni sevse, alkışlasa, aferin ne güzel yapıyor dese ama sen sevmesen ben onu istemem. Cümle cihan halkı yani bütün mahlukât, bütün insanlar istese bile ben onu istemem, senin rızanı istiyorum. *İlahi ente maksudi ve rızake matlubi.*

Bu hakiki iman. Allah inancının gereği olan hakiki, hâlet-i rûhiye budur. Allahu Teâlâ hazretleri tabii bunları bildirmese insanlar Allah'a ibadetin bu kadar ince yollarını tam olarak anlayamazlardı.

Anlayabilsinler; Allah inancında incelikleri, Allah'a kullukta ince noktalarda hataya düşmesinler diye Allah kılavuz gönderiyor. Doğru yolu gösteren haberciler gönderiyor. Peygamberler gönderiyor. Kur'ân-ı Kerîm bize ve bütün insanlara asırlar boyunca bu konuda en kıymetli malzemeyi vermiş.

Çok şeyi öğretmiştir. Kur'ân-ı Kerîm olmasaydı dinler tarihi çok kısır ve sığ kalırdı.

Kur'ân-ı Kerîm insanlığa din konusunda çok şey öğretmiştir. Onun için Kur'ân-ı Kerîm'i çok dikkatli bir şekilde okumamız lazım. Hz Ömer *radiyallahü anh'ten* rivayet ediliyor ki:

“Ben Kur'an'ı iki şekilde okuyorum. Bir, hızlı ve kısa zamanda hatim edecek şekilde okuyorum. Bir tarzda daha okuyorum ki 14 sene oldu, daha Kur'an'ın şurasına geldim.” diyor. 14 sene de şu kadarcık bir yere gelmiş.

Yani her âyeti düşünerek, her âyetin üzerinde derin derin tefekkür ederek, mânasını anlamaya çalışa çalışa okumak. Tabii böyle okuyan âlimler olmuş. İmam Şâfiî Hazretlerini anlatırlar. Bir gece başını eğmiş, böyle oturduğu yerden sabaha kadar oturmuş.

Kıpırdamamış, yaslanmamış, uyumamış; ama gözü kapalı sabaha kadar oturmuş. Sabahleyin demiş ki: “Bu gece falanca âyet-i kerîme üzerine tefekkür eyledim. 50 tane hüküm çıkarttım.” Yani neler neler çıkıyor.

Ecdadımız, Osmanlı'dan dedelerimiz yemekten önce meyve yerlermiş. Yemekten önce sadece meyve yerlermiş. Şimdi biz ne yapıyoruz?

Önce yemek yiyoruz. Sonra meyve yiyoruz. Onlar önce meyve yerlermiş. Tabii tıbben, önce meyve yemek daha önemli.

Neden?

Meyve mideyi doldurur. İştahı kapatır, insanın fazla kilo almasını engeller. Deforme olmasına mâni olur. İsrafı önler, mideyi yormaz. Tabii, doktor varsa bizden daha iyi bilir, o yenilen meyveler herhalde mide asidini filan arttırdığından hazma da faydası olur. Şimdi nereden çıkartmışlar?

Bir âlimin yazısını okumuştum. İşareti hoşuma gitti. Aklımda kalmış. Diyor ki âyet-i kerîmede Allahu Teâlâ hazretleri:

Cennette mü'minler çeşit çeşit nimetlere mazhar olacaklar. Ellerine her türlü nimet geçecek. Ne dilerlerse onları bulacaklar, alacaklar. Neler neler var cennette.

وَفَاكِهَةٍ مِّمَّا يَتَخَيَّرُونَ^٧ وَلَحْمِ طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ^٧

Ve fakihetin mimmâ yetehayyerûn. Tercih ettikleri, istedikleri çeşit çeşit meyveler;

⁷ 56/Vâkıa, 20-21

Ve lahmi tayrin mimma yeştehun. Ve hoşlarına giden kuş etleri... Bize kahvaltıda bıldırcın eti ikram ettiler de oradan açıldı sohbet. Önce çeşitli meyveler; ondan sonra artık beğendikleri kuş eti, sülün eti ben daha sülün filan yemedim ama bıldırcın yedim, *elhamdülillah.*

Yani çeşitli şeyler sıralamada önce meyve dediği için büyüklerimiz o yönde ders almışlar, önce meyveyi yiyorlar. Ondan sonra et varsa, kızartma varsa onu sonra yiyorlar.

Demek ki Kur'ân-ı Kerîm'de çok şeyler var. Hem de ilim ve teknolojinin ileri gitmediği zamanda bile doğruyu bulmuşlar Kur'ân-ı Kerîm'in nice nice işaretlerinde.

e. Allah Şirk Dışında Her Şeyi Bağışlayabilir

Kur'ân-ı Kerîm'de Allah'a inanç bakımından çok büyük, çok temiz, çok şiddetli bir âyet-i kerîme var. Burada buyuruluyor ki: Bismillâhirrahmânirrahîm

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ
لِمَنْ يَشَاءُ⁸

Allahu Teâlâ hazretleri *erhamü'r-râhimîndir*, *gaffârü'z-zunûbdur*, *settârü'l-uyûbtur*. Her şeyi affedebilir, kullarını bağışlayabilir. Merhametlilerin en merhametlisidir ama;

Inna'llâhe lâ yağfiru en yüşrake bihî. Küçük bir şeyin bile kendisine şirk koşulmasını affetmez. Müşrikliği affetmez. Onun dışında başka her şeyi affeder, affedebilir. Her kabahati bağışlayabilir.

Cam kırmıştır, adam dövmüştür. Yaralamıştır, şudur budur çeşit çeşit kusurlar, birbirlerine karşı hatalar bağışlayabilir; ama bir tek şeyi, kendisine şirk koşulmasını, şerik koşulmasını affetmez.

Kendisine herhangi bir şeyin ortak koşulmasını asla affetmez. Affetmeyecektir.

⁸ 4/Nisâ, 48

İstikbale dair bir haberi de bildiriyor. Yani âhirette de affetmeyecek. Mahkeme-i kübrâda da affetmeyecek anlamında.

Orada da asla bu konuda bahis konusu değil. Affolan konular var; ama o konuda affetmek yok diye. Evet, kesin olarak bildiriliyor. O halde yani bizim ısrarla üzerinde durduğumuz şey nedir?

Tevhid-i hakîki, hakiki iman; iman-ı tahkiki de diyor, bazı âlimlerimiz, ise tam Allah inancı. Onun için bu dersi yapıyoruz, yani herkes bunu tam sağlam bilsin.

Yarım bilirse, kafasında yarım yanlış tasavvurlar varsa Allah hakkında; Tanrı inancı, Tanrı tasavvuru kafasında yanlışsa o zaman hiç affolmuyor. Muaf oluyor. Yani kendisi kesin olarak istikbale ait haberi de şimdi veriyor, Allah. Orada da affetmeyecek, başka şeyleri affedebilir, bağışlayabilir; ama onu affetmeyecek. Ve yine tehditli bir âyet-i kerîme var.

Bunu da hepinizin çok iyi bilmesi lazım:

Bismillâhirrahmânirrahîm.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ

إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ⁹

Ey iman edenler; Allah'tan nasıl korkmak, kaçınmak gerekiyorsa öyle korkun. Kaçının, çekinin ve korunun.

Ve lâ temûtunne illâ ve entum muslimûn. Başka bir şekilde ölmeyin; ancak müslüman olarak ölmeye bakın. Tedbirinizi alın. Müslüman olarak ölmezseniz tam teslim olmuş olarak, tam Allah'a bağlı bir kul olarak ölmezsiniz haliniz harap.

Çok kuvvetli tehdit var. Sakın ha başka şekilde ölmeyin, müslüman olarak ölün diye tehdit ediyor. Onun için iman her şeyden önce gelir.

Yani bir insan çeşitli kusurları olsa dinden çıkar mı?

Çıkamaz. Büyüklerimiz ittifakla söylemişler ki: Büyük günah insanı dinden çıkartmaz. Ancak şirk insanı dinden çıkartır; onun için ne kadar kusurlu, hatalı da olsak Allah'tan ümidimizi kesmememiz lazım.

⁹ 3/Âl-i İmrân, 102

Ama bütün dikkatimizi de Allah'ı tam tanımak, inancımızın, imanımızın hakiki iman olması, doğru bir Allah inancı kafamızda bulunması, gönlümüzde bulunmasına çok dikkat etmemiz lazım.

Tabii, itikat kitapları, ilm-i kelâm dediğimiz İslâm'ın inancını anlatan, savunan kitaplarda büyük bir bahis vardır.

Ona ilâhiyat bahsi veya ubûdiyet bahsi yani Allah'a dair, Allah'la ilgili bölüm diyoruz. Bir bölüm vardır ve bunlar öğretilmiştir. Ve bu itikadın sağlam olması bir iş olarak üzerinde durulan konudur, İslâm'da. Biz de onun için ilk dersimizi sağlam itikadın temeli olduğundan bunun üzerine yapmış olduk, şimdiye kadar.

Kur'ân-ı Kerîm bize Allah'a nasıl inanmamız gerektiğini âyet-i kerîmede gösteriyor. Bunların en mühimlerinden birisi yani ilk okuduğum âyet-i kerîme hiç müşrik olmamaya, tam müslüman olmaya çok dikkat etmek gerektiğini bildirir.

Uyandık, ikaz olduk. İhtarı anladık, kendimize çekidüzen verdik.

Peki, nasıl Allahu Teâlâ Hazretlerini nasıl tasavvur edeceğiz?

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ¹⁰

Allahu Teâlâ hazretleri, Yaradan'ımız; *Leyse ke mislihî şey'un*. Onun misli gibi hiçbir şey yok. "Onun gibi bir şey yok." demiyor da onun misli gibi de bir şey yok. Binaenaleyh Allah'a misal veriyorlar. Allah şuna benzer, diyorlar. "Allah şuna benzer." diye de anlata-mazsın. Çünkü misli gibi de hiçbir şey yok.

f. Muhalefetun Lil Havadis Sıfatının Mahiyeti

Allahu Teâlâ hazretleri emsalsiz bir şey. O bakımdan ilmî kelam kitaplarında derler ki: Allahu Teâlâ hazretlerinin sıfatlarından birisi *muhalefetün lil havâdis*.

Muhalefetün lil havadis sözünü bizim yir-minci yüzyılın insanı, bizim Türkiye'de ne ma-naya geldiğini anlayamaz.

Muhalefet denilince iktidar, muhalefet, teknik muhalefet aklına gelir. Havadis deyince de olaylar, gazete haberleri aklınıza gelir.

¹⁰ 42/Şûrâ, 11

Muhalefetün lil havadis deyince hiçbir şeyi anlamayız.

Bu ne demek?

Havadis sonradan ortaya konulmuş olan varlıklar, yaratıklar demek. Ezeli, ebedi, kadim olmayan demek. Halis; sonradan olan demek. Muhalefet de gayri olmak, onun gibi olmamak demek. Yani Allahu Teâlâ hazretleri; yaratılmışların hepsinden uzak, onlar gibi değildir.

Sonradan olma varlıklara benzemez. Dağa benzemez. Buluta benzemez. Göğe benzemez. Yere benzemez, deryaya benzemez. Denize benzemez, suya benzemez; elektriğe benzemez. Eğlenceye benzemez, falancaya benzemez.

Etrafımızda bizim algıladığımız, bildiğimiz yaratıkların hiçbirine benzemez. Öyle diyor Allah.

Peki, hiçbir şeye benzemeyince Allah'ı nasıl bileceğiz?

Her şeye kâdir olan Allahu Teâlâ hazretleri; kendisi kullarına kendisini bildirir. Her şeye kâdir değil mi?

Hiçbir şeye benzemeyen Allahu Teâlâ hazretleri, kendisini kullarına bildirmeye kâdirdir. Hem o bir duvar oluyor, imansızlar bu tarafa geçemez.

Ben ilâhiyat fakültesinde oturuyorum. Çocuğun birisi geldi. Kapıyı çaldı; genç, 20 yaşlarında bir çocuk, kapıda durdu. İçeri girebilir miyim. Konuşmak istiyorum, müsaade eder misiniz, dedi.

Çok kibar, sesinin tonu güzel ve sakin. Buyurun, dedim. Sakin sakin geldi, oturdu. Şöyle aşağıdan yukarıya, tepeden tırnağa süzdüm. Çorabının birisi başka, ötekisi bir başka. Üstü bir acayip yani, biraz garip bir çocuk. Konuşması gayet güzel.

Çok mantıklı konuşuyor, kung fu filmlerinde sakin sakin yürüyen kung fu var ya kavga ettiği zaman hepsini deviren ama ilk başta çok sakin duruyor. Öyle bir tip. “Ben sizin adınızı duydum. Tasavvufla ilgileniyormuşsunuz. İlgiliymişsiniz. Alakanız varmış, onun için geldim.” dedi.

Peki, dedim. Güzel, hoş geldiniz. Ben transandantal meditasyon yapmak istiyorum,

dedi. Anladım dediğini, pozisyonunu. Dedim ki; senin İslâm'la, imanla ilişki durumun nedir?

Kur'an'a imanın var mı, Peygamber Efendimiz'e bağlılığın var mı?

Yok. Öyle bir şeylere ilgim yok, o tarakta bezim yok dedi.

Dedim ki; ben sana bu pozisyonunda hiç yardım edemem. Hem yardım etmek istemem. Bizden değilsin. Ben sana niye yardım edeyim?

Mü'min değilsin ki. İkincisi; ben var gücümle yardım etmek istesem de Allah sana kapıyı açmaz, çünkü mümin değilsin. Allah; müşriki, kendisinin varlığını tanımayanı sevmiyor ki sana o mânevî âlemin kapısını açmaz. Sen kapının etrafında dolanır durursun.

Yüksek duvarlarla çevrili, mübarek bir Cennetin surlarının dışında dolanıp durursun. Duvarı da açamazsın, içeride giremezsin; kapıdan da seni almazlar. Duvarın dibinde dolaşırsın, transandantal meditasyon diye.

Neden?

İmanın yok. Buraya Allah'ı bilme yerine, sahasına girebilmenin giriş şartı imandır. İman olmadıktan sonra Allah, o kapıyı açmaz.

Neden?

Allah; mü'min kullarını cennete sokuyor. Mü'min olmayanı cennete sokmadığı için o kapı kapalı. Transandantal meditasyonlarla, fiziki çalışmalarla, ruhsal egzersizlerle Allahu Teâlâ hazretleri kendisini kullarına bildirtmez.

Yol kapalıdır, çıkmaz yol. O yoldaki insanlardan bir tanesi görüntülere sahip olsa bile birtakım melekeleri elde etse bile bu altı tane topu havada çevirip tutmaya benzer. Birisinin ipin üzerinde, bir taraftan öbür tarafa gitmeye benzer.

Cambazlıktır; ama imansızdır. Mü'min değildir, bunlar bir şey yapamaz. Bunu çok net olarak söylüyorum. Kesin olarak söylüyorum. İmanı olmayan bir insan bir şey yapamaz.

Neden?

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* yemin ederek söylüyor buyuruyor ki; şu canım elinde olan Allah'a yeminler olsun ki, peygamber olarak yemin ediyor, ne kadar ağır bir yemin.

وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَا تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ

حَتَّىٰ تُوْمِنُوا

İnanmadıkça cennete girmeyeceksiniz. İnanmayan bir insanın kıyıdan, kenardan kaçıp cennete girmesi bahis konusu değil. O bakımdan ilk şarta muhakkak riayet etmek lazım.

Başka yollarla muhalefetün lil havadis ya da gayrısına hiç benzemeyen o yüce varlığa dostluk, irtibat kurması hiç mümkün değil.

Onun kullarla irtibatı var, herkesle irtibatı var. Her yerde irtibat var; ama kulun onu anlaması, onunla dostluk irtibatı kurması mümkün değil.

Muhalefetün lil havadis bu. Yaratıkların hiçbirisine benzemez. Misali de yok, misali olmadığı için bir insanın onu o tarzda anlaması mümkün değil; ama yine marifetullah'a ermesi, Allah'a ermesi, Allah'ı tanıması mümkün.

Ne yoluyla?

İman yolu ile. “Şuradan beyler; orası çıkmaz sokak. Oradan değil, buradan gelin.” Diyor adeta peygamberler insanlara. Sonra Kur’ân-ı Kerîm’de buyuruluyor ki:

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ¹¹

Birkaç âyet-i kerîmede de bu ifade ediliyor. Her nerede olursanız olun, Allah sizin yanınızdadır. Sizinle beraberdir.

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ¹²

Yerde ve gökte de ulûhiyeti kâfi.

وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ¹³

Biz; kulumuza şah damarından bile daha yakınız. Hem bize yakın hem de hiçbir şeye benzemeyen bir şekilde bir yakınlığı var.

Ve Allahu Teâlâ hazretleri mahiyetini anlamayacağımız bir varlık. Ama Yunus Emre diyor ki; İstemedim, alsınlar. Görünce aldılar. Sen onu uzaklarda arama, semaların ötesinde, çok uzak mesafelerde.

Ve hüve meaküm eyne mâ küntüm. Nerede olsan O seninle beraber. Senin yanında.

¹¹ 57/Hadîd, 4

¹² 2/Bakara, 255

¹³ 50/Kâf, 16

Yani her yerde hazır ve nazır. Allahu Teâlâ hazretleri; her yerde hazır ve nazırdır, her şeye kudreti yeter. Her şeyi görür, her şeyi bilir; insanın içinden geçeni de bilir; ama başka hiçbir varlığa benzemez.

Ve Yasin sûresindeki âyet-i kerîmeleri söylüyorum:

g. Kudret Sahibi Rabbimiz (cc) “Ol” Der ve Olur

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ¹⁴

Öyle büyük bir kudret sahibi, öyle eşsiz bir sanat sahibi, öyle muazzam bir bilgi sahibi her şeyi bilen bir Mevlâ ki bir şeyin olmasını dilediği zaman; *Innemâ emruhu*.

İşi sadece; *en yekûle lehû kün fe yekûnü* ona “ol” demektir, olur. Demek ki Allahu Teâlâ hazretleri; bir şeyin olmasını murat ettiği zaman hemen oluyor o. O kadar kudreti var. O kadar hızlı, o kadar sanatı var ki bir şeyin olmasını istediği zaman kendisi “ol” diyor, oluyor.

¹⁴ 36/Yâsin, 82

Müslüman; Allahu Teâlâ hazretlerinin böyle olduğunu bilecek. Yani sonsuz kudreti olduğunu, her şeyi bildiğini, her yerde hazır ve nazır olduğunu ve onun misli gibi bile bir şey olmadığını bilecek.

لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ¹⁵

Gözler onu görmez; ama o gözleri görür. Musa *aleyhisselam*; kendisine vahiy gelip dururken diyor ki;

قَالَ رَبِّ أَرِنِي أَنْظُرْ إِلَيْكَ¹⁶

Yâ Rabbi; göster cemalini de seni seyreydim, göreyim. Seni duyuyorum, kendimde göreyim. Tur Dağı'na tecelli ediyor. Dağ, parça parça oluyor.

O tecelliye insanların tahammül etmesi, gözlerinin tahammül etmesi mümkün değil. Gözler biliyorsunuz belli bir alanda çalışabiliyor. Daha fazla ışık olduğu zaman görmüyor.

¹⁵ 6/En'âm, 103

¹⁶ 7/A'râf, 143

Mesela atom bombası patladı, insan uzaktan atom ışığına baktı diye gözü kör oluyor.

Fazla ışığa tahammülü yok. Fazla karanlıkta görme kabiliyeti yok. Bize görme kabiliyeti vermiş. Görme kabiliyeti dediğimiz şey de bir acayip şey. Görmeyi nasıl sağlıyoruz?

Işıklar gözümüzün merceğinden geçiyor. Mercekten geçen görüntü gözün arkasına düşüyor. Burada sinirler var, bu sinirler gözün arkasına düştüğü zaman ışığın şiddetine göre bir uyarı alıp beyine bir elektrik akımı gönderiyor o kadar. Işık beyne gitmiyor. Sadece buradaki sinirlere ışık düştüğü zaman, bir uyarı, irkilme oluyor.

Bir elektrik akımı buradan öbür tarafa gidiyor. Yani kompüterdeki bir akımın bir tarafa gitmesi gibi o beyin dediğimiz esrarengiz varlığı, organımız o gelen elektrik sinyallerinden karanlık oda içinde hiç dışarısını görmediği halde o gelen elektrik sinyallerinden dışarısını değerlendiriyor. Görme dediğimiz olay bu.

Bu sinirlere bir başka yerden bir başka elektrik uyarıları gelse o zaman şaşırarak; başka şeyler görmeye başlayacak. Veyahut bu

sinirlerin almadığı uyarılar oraya gitse o zaman başkalarının görmediği şeyi görecek.

Yani kapalı kafatasının içinde tak tak vuruyorsun. Şu kuzunun beynini yiyeyim diye. Hoşuna gidiyor. Hanımlar kıramıyor, beyine veriyor. Şu kuzunun kafasını kes falan da beynini çıkart.

Beyler de keser alıyor, satırı alıyor. Vura vura kıramıyor. Etrafı duyan, etrafı değerlendiren bu organımız, dışarıdan içeriye ışık sızmıyor ama esrarengiz bir yapısı var.

Yani işte gözlerin göremediği yoksa bakamaz zaten. Görsel olacak. Nihayet, uyarı gidecek beyne. Gözlerin göremediği her yerde hazır ve nazır olan Rabbimize.

Peki, ne olacak?

Allahu Teâlâ hazretlerinin marifetine, bilgisine, dostluğuna Allah'ı tanımaya insanlar nasıl gidecek?

Âyet-i kerîmede buyuruluyor ki:

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا¹⁷

¹⁷ 29/Ankebût, 69

Kim bizim emirlerinizi tutar, bizim uğrumuzda cenk ederse, çalışıp çabalarsa biz ona yolunu gösteririz; bize kavuştururuz.

Demek ki buradan çok net olarak anlıyoruz ki Allah'ın emirlerini tutarak marifetullahaya yani Allah bilgisine, Allah imanına, Allah'la tanışmaya, dost olmaya erer. Onun için hepimizin Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürümesi lazım.

Allah'ın emirlerini tutması lazım. Onun için bu iş namazsız olmaz, oruçsuz, ibadetsiz, zikirsiz, taatsiz bu iş olmaz. Biliyoruz. Onun için namaz kılmaya teşvik etmeye çalışıyoruz. Etmeyin, eylemeyin. Cahil olmayın. Gafil olmayın; ibadetten, taatten uzak kalmayın.

Günahtan kendinizi çekin. Günahlarla uğraşırken Allahu Teâlâ hazretleri ile dostluk kurulması mümkün değildir. Demek ki bilimsel olarak Allahu Teâlâ hazretlerinin varlığını herkes aşağı yukarı kabul ediyor.

Ama herkesin akli olmasına rağmen Allahu Teâlâ hazretlerinin ana, hakiki vasıflarını, Es-mâü'l Hüsnâ'sını anlayamayan insanlar olmadık şeylere tapınabiliyorlar.

Allah inancı var. “Ben, Allah’a inanıyorum.” Benden mükâfat bekliyor. İnanırsan inan, bana ne. Ben sana ne vereyim ki?

Mükâfat veremem. Allah'a inanıyorum demek, sana çok büyük bir puan kazandırmıyor. Allah’a nasıl inanıyorsun? Allah senin nazârında şu duvardaki heykel mi, gökte parıldaayan güneş mi? O zaman onların kıymeti olmuyor. Allah’a, Allah’ın razı olacağı gerçek sıfatlarını bilerek inanmış olmak gerekiyor.

Onun için İslâm geldi. Onun için Peygamber Efendimiz çalışmış, vazife yapmış insanlara anlatmış gerçekleri. Bizim de onun için Kur’ân-ı Kerîm’in yolunda yürüyerek Peygamber Efendimiz gibi yaşayarak, Hz. Ali Efendimiz gibi yaşayarak, sahâbe-i kirâm gibi yaşayarak, evliyâullah gibi yaşayarak Allahu Teâlâ hazretlerini bulmamız lazım.

Yoksa transandantal meditasyonlarla Hint fakirlerinin, yogilerin yogasıyla, çalışmasıyla vesaire ile bu izin bulunması mümkün değildir.

Bugünkü bahtınıza da insanlara bunları anlatmış oluyoruz. Başka şeylerle boşuna ömürlerinizi zayi edip de yalan yanlış koca çölde, güneşin altında, kumların üstünde,

yolsuz yerde dönüp durup da güneşin altında helâk olmasınlar.

Salih-i selameti bulmaları o tarzda mümkün değildir demiş oluyoruz. Allah hepinizden razı olsun.

El Fâtiha

SORU CEVAP

Muhterem hocam; Alevîlik ile Arap mücadili toplum arasındaki fark nedir, lütfen açık-lar mısınız?

Arabı Suadiye; Adana'da, Antakya'da, Mersin'de Hz. Ali Efendimize muhabbet eden gruplar kastediliyor; ama onların da kendi iç-lerinde mesela Orta Anadolu'daki, Sivas'taki, Erzincan'daki veya Tunceli'deki Alevîler'le ne farkları var, detayını bilmiyorum.

Onların da Alevî olduğunu biliyorum, yalnız. Fakat aralarındaki nüans farkları nelerdir bilmiyorum.

Giymiş olduğumuz pantolonun paçası yere değerse namazın makbul olmadığını duydum, hadis olduğunu söylüyorlar. Açıklarsanız sevinirim.

Eskiden pantolon yoktu. Tabii, bizim bildiğimiz mânada Peygamber Efendimiz'in zamanında yalnız şalvar denilen bol kıyafet vardı. Şalvarı tavsiye ediyor Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz ki ve şalvar giyenleri Allah; rahmetine daldırsın diyor, rahmeylesin diye dua ediyor.

Çünkü şalvar insanı koruyor; oturduğu, kalktığı zaman, ayağını attığı zaman, deveye bineceği zaman, deveden ineceği zaman, rüzgâr estiği zaman vesaire avret yerlerini güzel örtmüş olduğundan şalvar güzel oluyor.

Şalvar hakkında metih var da Peygamber Efendimiz'in yasakladığı pantolon değil. Bunun gibi uzun elbise giyiyor.

O bölgenin insanı fiyakalı olsun diye, zenginliğinden ve saltanatlı olsun diye hani gelinliğin de eteği arkaya uzun oluyor da peşinden görüyoruz, arkasından çocuklar tutuyor da sürünüyor yerlerde.

Yani yerlerde sürünme moda olmuş, bazı yerlerde. Gelinin gelinliğinin sürünmesi gibi Araplar'da da uzunca yapıp elbiseyi yerlerde sürünmesi moda olmuş.

O da zamanla pislik topladığı için İslâm'da temizliği emrettiğinden bir; temizliğe aykırı olduğundan dolayı Efendimiz yasaklamış, uygun görmemiş, iki. Bu zihniyetten dolayı yasaklamış.

Fiyaka olsun diye, gösteriş olsun diye, saltanat, tantana olsun diye yapıldığından kibir ve gösteriş İslâm'da uygun olmadığından yasaklanmış. Yoksa Peygamber Efendimiz'in pantolonu yasaklaması ile ilgili bir şey yok.

Bir de insan bunu giyerse namazı makbul değildir. Namazın kabulü meselesine girmez, bu.

Eğer paçalarını sürüklediği zaman oradan pislik bulaşmışsa veya idrar veya necaset dediğimiz şey bulaşmışsa o da belli bir miktardan fazla bulunuyorsa insanın elbisesinin üzerinde o zaman necasetten taharet tam tamamlanmamış olduğundan namaz olmaz. Yani pislikten dolayı namaz olmaz; ama pis değilse olur. Pisliği de tabii açıklamak lazım.

İslâm'da tozluluk, pislik değildir. Yağmur yağıyordu dışarıda. Giderken üstünüz, başınız çamur oldu; bu pislik değildir. Toprak temizdir. Pis olan bir şey yani idrar veya büyük

abdest veya buna benzer bir şeyler olursa o pis sayılır.

Demek ki çamur olması, toz olması, kirlenmesi, pislik sayılmaz. Pantolonun arka tarafına biraz sürülmüşse ama yüz numaraya gittiği zaman yerdeki pis şeylere değmişse paçası, işte o zaman namaz olmaz.

Neden?

Namazın şartlarından birisi de insan abdest alacak, vücudu temiz olacak. Elbisesi de temiz olacak, secde ettiği yer de temiz olacak.

Onun elbisesi temiz olmadığı için namazı kabul olmuyor, bir. İkincisi pantolonla ilgili şunu duymuş olabilir, kardeşlerimiz.

Pantolon dar olursa streç tarzında veya blue jean tarzında pantolon dar olduğu zaman erkekte veya kadında eğer vücudunun hatları belli oluyor da avret mahalleri tezahür ediyorsa o zaman hem kendisinin namazı bozulur hem de arkada olup da onu görenlerin namazı bozulur.

Onun için hocalar niye cübbe giyiyor?

Namazı bozulmasın diye. Önde duruyor cübbeyle. Bütün vücudunu örtüyor.

Neden?

Kardeşlerimiz umreye gidince ihram giyiyorlar. İşte bu tesettür sağlansın diye. Tesettürün yani örtünmek için erkeklere ne lazım?

Setr-i avret diyoruz, kadın için de lazım. Tesettürün olabilmesi için giyimin bol olması lazım. Giyim vücudun âzâsını belli ediyorsa tesettür sayılmaz. Örtünmüş sayılmaz. Avustralyalılar'ı görüyoruz.

Giyiyor bir şeyler. Kadın veya erkek her şeyle bütün vücut teşkilatı olduğu gibi ortaya çıkıyor. Olmaz, bu giyim sayılmaz. Vücut hatlarını belli etmeyecek, bol bir giyim olacak, bir. Kalın olacak, altı görünmeyecek.

İstediği kadar kalın olsa camdan olsa, 1 santimetre kalınlığında camın içinde olsa yine örtünmüş sayılmaz, altı görünmeyecek. Altının görünmemesi esastır. O bakımdan altı görünmeyen, âzâsı belli olmayan tarzda giyinmesi lazım.

Dar giyinmiş, avret mahalleri meydana çıkıyorsa secde ettiği zaman, o zaman kendisinin de namazı bozular; arkadan onun o mahallerine gözü takılanın da namazı bozular.

Mesela odur yani. Bütün bunların özeti şu oluyor:

Erkeklerin cübbe, entari, pardösü veya uzun etek giymeleri, hanımlar için veya İspanyol paça veya elbisenizin parçalarının yerlerde sürünmemesi lazım, kirlenmesin diye. Bu kirlilik necaset tarzında olursa namaza mâni olur.

Onun için mümkün olduğunca sürülmeyen tarzda kıyafetler seçmeliyiz. Mesela, bizim eşofmanlarımız güzel oluyor. Bileziği var, bileziği olduğundan hiçbir şey yere değmiyor. Bir de bolluğu var, rahat olsun diye, güzel.

Uzun bir kıyafete, cekete veya mont gibi bir şeye biz terfi etmeliyiz. Uzunca bir kıyafeti tercih etmeliyiz ki vücudumuzu bol bir şekilde örtmüş olsun. Bol olmadığı zaman, örtmediği zaman, şeffaf olduğu zaman öteki namazın bozulma mahsuru çıkabilir.

Hıristiyan ve yahudilerin rahip ve hahamlarına tapma konusunda âyet-i kerîme söyleyin. Tasavvufa, tarikate girmesine; itikâfa bilhassa rabıtaya karşı çıkanlara nasıl cevap vereceğimizi söyler misiniz?

Çok güzel bir soru. Şimdi peygamber *sal-lallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in zamanında Allah'ın emirleri Peygamber Efendimiz'e gelince Peygamber Efendimiz'in geleceğini kitaplardaki müjdelerden bildiği halde o zamanın yahudileri ve hıristiyanları Efendimiz'e tâbi olmadılar. Hahamlarını, papazlarının başkanlarının sözlerini dinlediler. İmana gelmediler.

Peygamber Efendimiz'e uymadılar, onun için onu Rab edinmiş oldular. İslâm'da da âlimlere hürmet var. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'e bağlılık var.

Peygamber Efendimiz'e o kadar bağlı olması gerekiyor ki bir müslümanın onu; babasından, evladından, bütün insanlardan daha çok sevmesi gerekiyor, bir. Emirlerini tutması gerekiyor.

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ
أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ¹⁸

¹⁸ 33/Ahzâb, 36

*Ve mâ kâne li mü'minin ve lâ mü'mine-
tin.* Bir erkek mü'min, bir kadın mü'min için
mümkün değildir.

*İzâ kadallâhu ve resûluhu emran en
yekûne lehumul hıyeratu min emrihim.* Allah
ve resûlü bir şey söylediği zaman ona aykırı ha-
reket etmek, “ben onu istemiyorum; şunu is-
tiyorum” demek mümkün değildir.

Tam itaat edecek demek, Resûlullah'a
tam itaati de Allah emrediyor. Hahamlar ve
papazlara itaat edenleri; müşriklikle itham
ediyor. Bu neyi gösteriyor?

Onlar Allah'ın yolundan başka yolu em-
rettiklerinden Allah'ı dinlemeyip onları dinle-
diklerinden dolayı onları Rab edinmiş oluyor-
lar; yoksa İslâm'da itaat yok mânasına gelmi-
yor bu. Elbette Peygamber Efendimiz'e itaat
edecek müslümanlar. Elbette alimlerine itibar
edecek. Elbette müçtehitlerine ittiba edecek.

Elbette onun yolunda gidecek. Yanlış an-
lamayalım. Alim insanları Resûlullah'ın yoluna
çekmeye çalışıyor. Elbette itaat edeceğiz,
dinlemediği zaman âsi olmuş olur. O zaman
nefsine kapılmış olur. Elbette itaat edeceğiz,

meseleyi bu âyet-i kerîmenin tefsirini okuduğumuz zaman çok net olarak anlıyoruz.

Bu aptalca yorumu ve yanlış yorumu yani dine aykırı, imana aykırı yorumu yapan yarım bilginler var. Türkiye’de de var, başka yerde de var, Mısır’da da var. Said Havva’nın kitabında:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ
وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ¹⁹

Âyet-i kerîmesinde ulü’l emr Allah’a itaat et, tamam. Resûl’üne itaat et. Elbette Allah onu emretti, diyor. Tabii ki itaat edilecek.

Ve üli’l-emri minküm. Sizler ulû’l-emre itaat edin. Abdullah? b. Abbas *radiyallahu anha minha* diyor ki; alimler çünkü Peygamber Efendimiz diyor ki; Allah’a, ulû’l-emr alimlere demek veya ulû’l-emr alimler olmasın da lazımdır, aynı zamanda; çünkü işi başka gidecek adam âyet bilmiyor, hadis bilmiyor.

Direksiyonu çevirecek, yalan yanlış yola.

¹⁹ 4/Nisâ, 59

Ona ittibâ gerekmiyor ki. Allah'a isyanda bir kula itaat edilmez. İtaat ederse kendi hataya düşer. Peygamber Efendimiz'in zamanından misalleri var.

Bir kişiyi emir tayin etti, bir grubun başına. "Sen buranın emirisin, komutanın, başkanısın. Hadi vazifeye." O grup vazifeye gitti, aralarında problem çıktı. Sıkıntı çıktı, ihtilafa düştüler. Kızdı emir ve dedi ki:

"Odun toplayın. Çalı çırpı toplayın." Birbirlerine baktılar. Emirın sözünü dinlemeleri lazım. Çalı çırpı topladılar, yaktılar.

Şimdi ateşin içine girin, dedi. Dediler ki: Evet, sen emirsin; ama bu ateşin içine girmeyeceğiz. Bu işi de Resûlullah'a bildireceğiz.

Hakikaten seyahatten döndükten sonra Resûlullah *sallallahu aleyhi ve selleme* gittiler. "Ya Resûlallah; senin başımıza itaat edin diye tayin ettiğın emir bize böyle böyle yaptı. Ateşi yaktırdı, girin içine, dedi. Dinî bakımdan itaat edip girmemiz mi lazımdı?"

Hayır, girseydiniz cehenneme giderdiniz, dedi.

Neden?

İsyan konusunda, yalan yanlış konuda bak Peygamber Efendimiz tayin ettiği emir olduğu halde itaat edilmiyor.

İtaat kimedir?

Allah'adır.

İtaat kimedir?

Resûlullah'adır.

İtaat kimedir?

Onların yolunda yürüyen alimedir. Binâenaleyh şeyhe, mürşide, alime, arife, müçtehte uymayan Allah yolundan çıkmış olur. Bir de şu sıralar işi tersine döndürdüler.

Resûlullah'a itaat etmeyen, hahamlarına itaat eden insanları Rab edindiler; onu bahane olarak işi tersine döndürdüler. Kulların vazifesi Allah'a itaat etmek. Allah'ın yoluna kim götürüyorsa ona itaat edecek.

İnsanın babası olsa, hanımsa kocası olsa, talebe ise hocası olsa yanlış bir yolu gösteriyorsa, kendisine emrediyorsa o zaman itaat edemez. Edemez, etmemesi icap eder.

“Gel bakalım oğlum, yanıma. Ben senin babanım. Al şu içkiyi. Emrediyorum, iç. Ben senin babanım. Üzerinde hakkım var, haklarımı helal etmem, iç ulan!” İçemez.

İçecek mi?

İçemez. “Baba haklarını helal etmeyecek. Bir kadeh içivereyim de babam hakkını helal etsin.” Öyle şey yok. Çünkü babanın onu emretmeye hakkı yok. O bakımdan itaat edecek, duracak. Diyor ki Peygamber Efendimiz:

Ateşe girin dediği zaman girseydiniz cehenneme giderdiniz. Ölürdünüz, intihar etmiş olurdunuz. Ateşe giderdiniz. “Peki, Resûlullah ona kendine itaat edin dedi. Onun için girdik.”

Öyle bir şey yok. Allah’tan gelen emirlerini bilecek ki gelen emirleri içinde nefsinin insanın kendi kendisini öldürmemesi lazım. O hataya düşmeyecek, haramları bilecek ki yapmayacak. Onun için bu yaptığım açıklama çok önemli bir açıklamadır.

Bu açıklamayı hatırlınızda iyi tutun. O hahamlar, o papazlar Resûlullah’a uymaktan kavimlerini dizginledikleri için ve kavimde onları Allah’a isyan yolunda, dinlememe konusunda tuttıkları sözleri dinledikleri için Rab edinmiş oldular.

Yoksa Allah yolunun alimine itaat vardır. Peygamber Efendimiz’e itaat vardır, itaat etmediğin zaman kâfir olursunuz; Peygamber

Efendimiz'i dinlemeyince. Hz Ömer *radiyalahu anha*'ya iki kişi geldi. Birisi sözde müslüman, ötekisi ehl-i kitap gayrimüslim.

Dediler ki: “Ya Ömer aramızda ihtilaf var, seni hakem tayin etmek istiyoruz. Anlatalım. Sen bizim aramızda hükmet.” Olur. Problem nedir, dedi. “Biz bu problemi daha önce Hz Muhammed'e gittik, anlattık. Hz. Muhammed beni haklı çıkardı.” dedi.

Ehl-i kitap, müslüman olmayan. Benim haklı olduğumu söyledi; ama kabul etmedi. Bir de Hz. Ömer'e soralım, dedi. Onun için sana geldik deyince, hayretler içinde bakakaldı Hz. Ömer. Peygamber Efendimiz'e gittiniz de verdiği hükmü sen kabul etmedin mi?

Evet. Ya Ömer, bir de sana söyleyelim, sana anlatalım. “Dur. Ben şimdi gidip gelip hükmedeceğim.” dedi. İçeriye gitti, kılıcını aldı; adamı öldürdü. Bu benim okuduğum âyet-i kerîmenin tefsirine bakın.

Niye öldürdü Hz. Ömer?

Çünkü Resûlallah bir konuda hükmettiği zaman ona uymamak küfürdür. Fitne çıkarmak, itiraz etmektir. Müslümanken fitne çıkartan öldürülür. Onun için öldürdü.

Millet âyeti inkâr etmek insanı kâfir yapar sanıyor. Peygamber Efendimiz'in ağzından çıktığı kesin olarak bilinen bir hadîs-i şerîfi de inkâr etmek kesin olarak dinden çıkartıyor. Çünkü dinin ahkâmı olarak, kesin olarak geldi.

Ancak acaba bu Peygamber Efendimiz'den geldi mi, yoksa gelmedi mi filan diyebilir; ama geldiği kesin olan bir şeyi, hadisi inkâr ederse kâfir olur. Hz. Ömer öldürdü onu, fitne çıkardığı için. Yaşamaya da layık değildir.

Çünkü Resûlullah'ın peygamber olmasına rağmen hükmüne razı olmadı. Bu iş oyuncak değildir. Çok ciddi bir meseledir. Bu soruyu sorana teşekkür ederim. Bunun cevabı böyle.

Müslümanlar, alimlerine uymayacaklar da zalimlerine mi uyacaklar? Kime uyacaklar?

Alimlere uymadığımız zaman neler olur?

Hadiselerde gördünüz. Ramazan gününde ana avrat küfür ederek, adam bıçaklayarak İslâm'a hizmet mi olur?

İşin başında alim olmadığı zaman zalim olur; zalime uyduğun zaman yapılan işlerin hepsi küfür olur.

Muhterem hocam öğrenmek istiyorum; İslâm'da siyaset var mıdır, bahseder misiniz?

İslâm'da siyaset vardır, siyaset bir konudur. Bu konuyla ilgili fakülte bile kurulmuştur. Siyasal Bilimler Fakültesi diye. Tabii, bu konu vardır İslâm'da. Fıkıh kitaplarının devlet yönetimi bölümü vardır.

Devlet yönetiminin nasıl olacağına dair bölümler vardır. Bu konuda ahkâm vardır. İslâm'ın konusu içine girmeyen hiçbir husus yoktur.

Neden?

İslâm, hayatı Allah'ın rızasına göre yaşama tarzı olduğundan hayatta insanın karşısına gelebilecek her şeyde İslâm'ın hükmü vardır. O da alim olarak incelerse Allah'ın bir rızası çıkar ortaya. İslâm'ın çerçevesi dışında konu yoktur. İslâm hayat demektir; ama nasıl hayat demektir?

Allah'ın rızasına uygun olarak hayatı yaşamak demektir. Mü'min olarak yaşamak demektir. Onun için ticaret vardır; ticaretin ahkâmı vardır.

Siyaset vardır; siyasetin kanunları, ahkâmı vardır. Evlenmek vardır, evlenmenin ahkâmı, kanunları vardır. Miras vardır, mirasın kanunları vardır. Temizlik vardır, temizliğin usûlleri vardır.

İslâm; bunları detaylı olarak anlatmıştır. Suyla temizleme vardır, ateşle yakarak temizleme vardır; toprakla ovuşturarak temizleme vardır. Fıkıh kitapları bunları satır satır yazar. Açıklayarak anlatır. İslâm'da siyaset vardır.

Türkiye'de İslâmî açıdan kurtuluşun sebepleri neler olabilir?

Türkiye'de ve dünyada her yerde İslâmî açıdan kurtuluşun birinci sebebi Allah'a tam inanmak, sağlam inanmaktır. Sağlam müslüman olmaktır, İslâm'ı doğru olarak bilmek ve yaşamaktır. Ondan sonra da İslâm'ı yaşamayan insanlara da dur demektir.

İslâm'ı yaşamayan insanın gayri İslâmî çalışmalarına dur demek lazımdır. *Emri mâruf, nehy-i münker*. İyi olan şeyleri yaptırmak, kötü olan şeyi de yaptırmamak lazımdır. Zulmü yaptırmamak lazım, rüşveti yaptırmamak lazım, hırsızlığı, haksızlığı yaptırmamak

lazımdır. Onun için müslümanın aktif olması lazımdır.

Çalışması lazımdır. Mü'minler kendi aralarında *emri mâruf nehy-i münker*le problemlerini çözerler. "Bir kardeşiniz buradan darılmış, kalkmış gitmiş." deseler olmaz. Müslümanların birbirleriyle problemlerini çözmesinin mekanizması vardır.

Problemsiz toplum olmaz. Problemsiz aile olmaz. Karı koca ihtilafa düşebilir vesaire. Ama bunların çözümü vardır. Öyle hareket etmek lazım.

Hanefî mezhebine göre tâdil-i erkândan bahseder misiniz?

Tâdil-i erkân; tâdil adalet etmek demek. Tâdil-i erkân; namazın hareketlerine yani kıyamına, rükûsuna, secdesine, kıraatine, namazı teşkil eden komutlara, hareketlere hakkını vermek, hakkı ile yapmak demek. Tâdil-i erkân budur.

Allahuekber dedi. Eğildi; rükuda hakkını verecek. *Semiallahü li-men hamideh* dedi. Kalktı, ayakta durdu. Bunun hakkını verecek.

Hakkını vermemek nasıl oluyor?

*Allahuekber semiallahü li-men hamideh
rabbena lekel hamd Allahu ekber Allahu ekber
Allahuekber Allahuekber es-Selamu aleyküm
ve rahmetullah esselamün aleyküm ve rahme-
tullah.*

Ne oldu?

Bir şey olmadı, bu namaz olmadı.

Neden?

Peygamber Efendimiz böyle namaz kılan bir kimseyi uzaktan gördü, dedi ki:

“Ey filanca, sen namaz kılmış olmadın, bir daha kıl.” O da yine kıldı. “Ey filanca yine olmadı. Namazın bir daha kıl.” dedi. Bir daha kıldı, yine hızlı kıldı. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* anlattı.

“Bak, rükûya vardığın zaman bütün âzân sakinleşinceye kadar dur.” Yani gerilmiş yay gibi olmasın. Hani yayı şöyle çekersin, bıraktığın zaman küt gider falan gerildiği zaman. Rükûya vardı; ama durmuyor. Hop kalkıyor.

Secdeye vardı; ama hop kalkacak. Olmaz, yetmez. O uyluk huzur buluncaya kadar, tam

yerleşinceye kadar, kalktığı zaman âzân sakinleşinceye kadar dur.

Onun için namazı böyle hakkını vererek kılmak lazım. Hızlı kılındığı zaman Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* “Olmadı senin namazın.” dediği için tadîl-i erkâna riayet edilmediğinden namaz kılmamış oluyor. Namazı ağır ağır kılacak.

Hiz. Ali Efendimiz’in vecizeleri içinde Allah bizden zaman bakımından rekor kıırarak namaz kılmamızı istemedi. Teravih namazını 20 dakikada kıldım, inşaallah bir dahaki sene 19 dakikaya indireceğim. İnşallah bir dahaki sene 3 dakikada secdeye gideceğim. Böyle rekor istenmiyor bizden.

Ne isteniyor?

Yaptığımız ibadetin huzurlu, huşûlu, huzurlu böyle duygusal hazları ala ala namaz kılmasını emrediyor. Hızlı değil, aksine yavaş yavaş kılmamızı istiyor. Müezzinlik yapıyor kardeşimiz.

Süphanallah. Şıp şıp şıp. Bıdı. Suphanallah demiyor; süb süb deyin diyor. Ondan sonra millet *Allahu ekber*’i bitirmeden; *La ilahe*

illallahu vallahu ekber vela havle vela kuvvete illa billahil azim diyor.

Acele etme, yavaş yavaş. Tadîl-i erkân; bütün ibadetlerde, huzurlu bir şekilde bu işi yapmak demek. Bizim mezhebimizde vaciptir, bazı mezheplerde farzdır. Tadîl-i erkân olmazsa namaz olmaz. O kadar önemli.

Diyelim ki bir hıristiyan küfre giriyor. Sonra Allah hidayet ediyor ve müslüman oluyor. Allah bu hıristiyanın tövbesini affeder mi?

Güzel bir soru, bu soruyu sorana da teşekkür ederim. Müslüman olmak numaratorü sıfırlamak demek. Hani direksiyonun altında numarator var ya oraya basıyorsun sıfırlıyor. Müslüman olmak; bir şeye yeniden başlamak demektir, yeniden doğmak demek.

Avrupalı birisi geldi Türkiye'ye. Tanıştık. İsmi ne, cismi ne falan. Kaç yaşındasın, dedim. Dört aylığım, dedi. Ya koca sakallı adam dört aylık nasıl olur?

Yanında emziği yok, biberonu yok. Dört aydır müslüman olduğu için "dört aylığım" diyor. Yeni doğdum demek istiyor yani, İslâm'a

girince. İslâm'a giren yeniden doğmuş demektir. Bütün eski günahları affolur. Ne küfrü kalır, ne fakirliği kalır, ne hırsızlığı kalır. Hepsi silinir. Onun için senden, benden daha temiz olurlar.

Eşhedü enlâ ilâhe illallah ve eşedü enle Muhammeden abduhu ve resûlü.

Dedi mi o insan tertemiz olur. Allahu Teâlâ hazretleri; sizi tertemiz kullarından eyesin. Cennetiyle, cemaliyle cümlemizi müşerref eyesin.

Hocam Avustralya'da birçok ateist var. Onlarla tanıştığımız zaman, teşvik etmek için ne gibi sözler söylemeliyiz; ne buyurursunuz?

Teşekkür ederim. Bu da yine güzel bir soru, tabii. *Emr-i mâruf nehy-i münkeri* söylemenin usûlü vardır, yolu vardır; imkânı vardır. Şekli vardır, şemali vardır. Bu şekiller içinde en önemlisi acele etmemek; emr-i mâruf yaptığınız insanı sevmek ve saymak, onu hor ve hakir görmeyip tepeden bakmamak.

Onu hakir görüp tepeden bakarsa olmaz. Bu bir kardeş, diyecek. Sevecek ve *emr-i mâruf nehy-i münker* ile münakaşa ediyorum;

benim onu mutlaka yenmem lazım gibi bir müsabaka havasında gitmeyeceğiz.

“Ben bunu bir kaldıracacağım, mutlaka bunun sırtını pat yere yapıştırmalıyım. Elini kaldırmalıyım. Galip gelmeliyim.” gibi yapmayacak. Yumuşak olacak. Merhamet edecek, sevecek. Kalbinden konuşacak, yani samimiyetiyle konuşacak. Doğru olan şeyler söyleyecek. Onu anlamaya çalışacak. Fakat ben çok net olarak söylüyorum.

Bizim Türkiye’deki ateistler ile Avrupa’daki ateistler arasında fark var. Bizim Türkiye’deki masonlar ile Avrupa’daki masonlar arasında fark vardır. Bizim Türkiye’deki itihatçılarla, Avrupa’dakiler arasında fark vardır.

Materyaller arasında fark vardır; çünkü pozisyonlar farklıdır; şartlar farklıdır, vasıflar farklıdır. Buradaki nispeten farklıdır. Hayır yapıyorum diye düşünüyor olabilir. Fikir hürriyeti zayıflığı içinde olabilir. Tabii, bunları hesaba katarak bizim davranışlarının ana sebebini düşünüp ona göre yaklaşmak lazım ona.

Yani bu gerçekten gerçeği bulmak istiyor mu, hakikaten samimi mi?

Ona yaklaşıp öyle konuşmak lazım. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretlerine delikanlı birisi geldi. Çok kötü konuştu, müdahale etmedi kendisine.

“Flört için bana müsaade et.” dedi. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* onu karşısına oturttu. Sahâbe-i kirâma kalsa döverlerdi. Öyle terbiyesiz, ahlâksız diye döverlerdi. Efendimiz *aleyhisselatu ves selam* onu aldı ve dedi ki:

Senin bu söylediğin şeyi senin annene yapsalar razı olur musun?

Olmam.

Senin kız kardeş ne yapsalar razı olur musun?

Olmam.

Evli olsan senin hanımına karşı yapsalar razı olur musun?

Olmam.

O halde yapacağın şey ya birisinin annesidir ya birisinin kardeşidir, çocuğudur ya da karısıdır. Binâenaleyh, senin bunu yapman ona karşı haksızlık olur, dedi.

Kabul ettik fikri. Efendimiz’in bu tavrına, ilmine dikkat etmek lazım. Peygamber

Efendimiz'in mescidine birisi geldi, bedevilerden. Sıkıştı, küçük abdesti geldi. Mescidin duvarına gitti, ihtiyacını gördü. Orada sahâbe-i kirâm dövecekti.

Ama tabii o zaman mescit nasıl çitle çevrili, hurma dalları ile örtülmüş. Halı yok, bir şey yok. Eski adetler gibi gördü, bedevi bilmiyor.

Yeni dinin getirdiği hükümleri bilmiyor. Orada abdestini bozdu. Peygamber Efendimiz dövmek isteyenleri engelledi. “Durun, dövme-
yin. Orayı yıkayın, temizleyin, atın. Ona da anlatın.” dedi. Yani dövselerdi o adam ne yapacaktı?“Ya Hz. Muhammed'in yanına gittim, ne dediğini anlamaya. Bir araba sopa yedim, geldim. Vallahi siz de gitmeyin. Güzelce evinizde oturun.” falan diyebilirdi belki. Öyle yapmadı Peygamber Efendimiz. İzah etti. İnsaf etti; ama ondan sonra o bedeviler de değişti, herkes değişti. Devir değişti. Çağ değişti. İnsanlar değişti. Vakur insanlar oldular. Yani sabırla, yumuşaklıkla, anlata anlata düzelecek. Sabır, tevhit, ilim, irfan yapacağız. *Emri mâruf nehy-i münker* yapacağız. Allah hepinizden razı olsun.

Esselamün aleyküm ve rahmetullah.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

14 Recep 1414 / 28.12.1993

[Bütün KONFERANSLAR'a PDF olarak](#)

[ulaşmak için tıklayınız.](#)

